

Quan hệ kinh tế - thương mại Việt - Nga ở thời "hậu Liên Xô" dành vị trí xứng đáng cho các doanh nghiệp tư nhân VN hoạt động trên lãnh thổ Liên bang Nga. Hiện nay, trên 300 công ty của người VN, mang hình thức công ty tư nhân 100% vốn nước ngoài hoặc công ty liên doanh với phía Nga, đã được thành lập và đang làm ăn theo đúng luật pháp Liên bang Nga. Phần lớn số này tập hợp trong Hiệp hội các nhà doanh nghiệp VN tại Nga (Vinaentrasso). Lĩnh vực hoạt động của họ rất đa dạng: kinh doanh xuất nhập khẩu các loại hàng tiêu dùng, vật tư thiết

Vit, Londo...

Công ty Guarton là công ty trách nhiệm hữu hạn liên doanh Nga - Việt đầu tiên được Bộ tài chính Liên bang Nga cấp giấy phép hoạt động chủ yếu trên lĩnh vực xuất nhập khẩu tổng hợp. Ra đời ngay từ cuối năm 1991 với đội ngũ sáng lập viên vốn đều là cán bộ nghiên cứu khoa học và giảng dạy đại học ở hai nước. Công ty Guarton cung cấp cho thị trường VN sắt thép xây dựng, ống dẫn nước, máy xúc, máy ủi, ô tô các loại, tàu thuyền, động cơ... Đồng thời, Guarton cũng nhập vào Nga nhiều mặt hàng nhu yếu phẩm, thiết bị điện, điện tử, dây chuyền công nghệ... được

nước ngoài. Dư luận đánh giá Crystal là mô hình khá hiệu quả về kinh doanh tổng hợp liên doanh: xuất nhập khẩu, đầu tư sản xuất, dịch vụ, bất động sản và tài chính ngân hàng. Lúc mới thành lập, Công ty Crystal lấy xuất nhập khẩu làm hướng đột phá. Mặt hàng xuất nhập khẩu truyền thống của Crystal là máy móc thiết bị công phục vụ ngành giao thông vận tải và xây dựng các công trình kinh tế. Ngoài ra, Crystal cũng kinh doanh các mặt hàng thực phẩm, chế biến và đồ tiêu dùng thiết yếu. Kim ngạch của ba tháng hoạt động đầu tiên là 2,7 triệu USD, đến 6 tháng sau đã tăng lên 12 triệu USD

công xây dựng, xe hơi, vật liệu xây dựng... trị giá hàng trăm triệu USD. Ngoài thị trường VN, Crystal còn thực hiện các hợp đồng xuất khẩu nguyên vật liệu, thiết bị toàn bộ cho các nước Đông Âu và một số nước châu Phi. Đến nay, hoạt động xuất nhập khẩu của công ty Crystal vươn tới cả thị trường Đông Nam Á và Nhật Bản.

Công ty xuất nhập khẩu vật tư và thiết bị tổng hợp Sovico cũng là một doanh nghiệp tư nhân làm ăn có hiệu quả tại Nga. Đây là công ty cổ phần 100% vốn nước ngoài, nó nhập vào Nga và các nước SNG khác các mặt hàng nông lâm sản (cao su, chè, cà phê, hạt điều, gạo...) hàng thủ công nghiệp (mây, tre, gổm, sứ...), hàng dệt may... và xuất khẩu các mặt hàng kim loại màu, kim loại đen, thiết bị kỹ thuật chuyên ngành giao thông vận tải, hàng tiêu dùng v.v...

Ăn uống là lĩnh vực kinh doanh khá sôi động của người VN tại Nga. Nổi lên trên hết là nhà hàng Cửu Long, câu lạc bộ Phương Đông thuộc công ty Kinimex, nhà hàng Hồng Hà, cửa hàng ăn Hà Nội...

Lĩnh vực tài chính ngân hàng và bảo hiểm cũng thu hút sự chú ý của các doanh nghiệp VN. Công ty Crystal mở một ngân hàng riêng ở Matxcova chủ yếu phục vụ cộng đồng người VN ở SNG và Đông Âu. Ngoài ra, công ty còn tham gia cổ phần của ngân hàng Crystal Bank thuộc tập đoàn Crystal Nga - Mỹ mà mình đã được kết nạp là thành viên chính thức. Công ty HSE thực hiện dịch vụ tài chính, thanh toán các hợp đồng, chuyển tiền cho các cá nhân và khách hàng có nhu cầu. Công ty HSE có quan hệ kinh doanh với nhiều đối tác nước ngoài như Bank Credit Moscow ở Liên bang Nga; Barclays, Bank PLC ở Anh; Global Intertrade LTD ở Mỹ... Ở VN, các công ty Crystal, Sovico và HSC là thành viên sáng lập Ngân hàng thương mại cổ phần các

DOANH NGHIỆP VIỆT NAM Ở NGA NHỊP CẦU CUNG CỐ QUAN HỆ HAI NƯỚC

HOÀNG GIÁP

bị sản xuất, kinh doanh ăn uống công cộng, dịch vụ, du lịch, đào tạo... Đã có một số công ty đầu tư vào lĩnh vực sản xuất ở các nước SNG và VN. Một vài doanh nghiệp VN đã tham gia cổ phần tại các ngân hàng, các hãng bảo hiểm đa năng.

Trong số trên 300 công ty, một số công ty có vốn kinh doanh lớn và có tầm hoạt động vượt khỏi không gian kinh tế Liên Xô cũ để với sang thị trường Đông Âu và Bắc Âu. Những gương mặt đáng chú ý là các công ty Guarton, Crystal, Hse, Sovico, Vinamoscow, Vihaco, Mifa,

sản xuất tại các nước Nhật Bản, Mỹ, Đức, Singapore, Malaysia, Hồng Kông, Việt Nam...Bản hàng chủ yếu ở VN của Guarton là Vinametal, Liên hiệp các xí nghiệp đóng tàu, Vietsovetpetro... Là công ty đầu tiên của người VN tại Nga được phép đặt văn phòng đại diện tại VN, hiện nay Guarton có văn phòng đại diện ở Hà Nội, TP.HCM và Vũng Tàu.

Công ty Crystal cũng là một gương mặt khá tiêu biểu của doanh nghiệp VN trên đất SNG và Đông Âu. Đây là công ty trách nhiệm hữu hạn 100% vốn đầu tư

và hiện nay trên 50 triệu. Sau khi thành lập hàng loạt chi nhánh tại các thành phố lớn của Nga (Peterburg, Vladivostok...) của Ukraina (Kiev, Odessa...) và đặt văn phòng đại diện tại VN (ở Hà Nội, TP.HCM, Đà Nẵng), Công ty Crystal mở rộng hoạt động ra nhiều lĩnh vực, nhưng vẫn duy trì kinh doanh xuất nhập khẩu như hoạt động chủ yếu. Là một trong những bạn hàng lớn của nhiều công ty quốc doanh và tư nhân VN, công ty Crystal đưa về thị trường trong nước máy móc, thiết bị giao thông vận tải và thi

doanh nghiệp ngoài quốc doanh.

Trên lĩnh vực bảo hiểm, phải kể đến sự đầu tư táo bạo của công ty Crystal. Có cổ phần lớn tại công ty bảo hiểm Graide - một công ty bảo hiểm Liên bang Nga được tổ chức bảo hiểm nổi tiếng thế giới Lloyd của Anh bảo trợ, công ty Crystal thực hiện trên 20 dạng bảo hiểm ở các lĩnh vực vận chuyển hàng hóa, tính mạng, sức khỏe, tài sản cá nhân. Thị trường bảo hiểm VN cũng là một hướng quan tâm của Crystal.

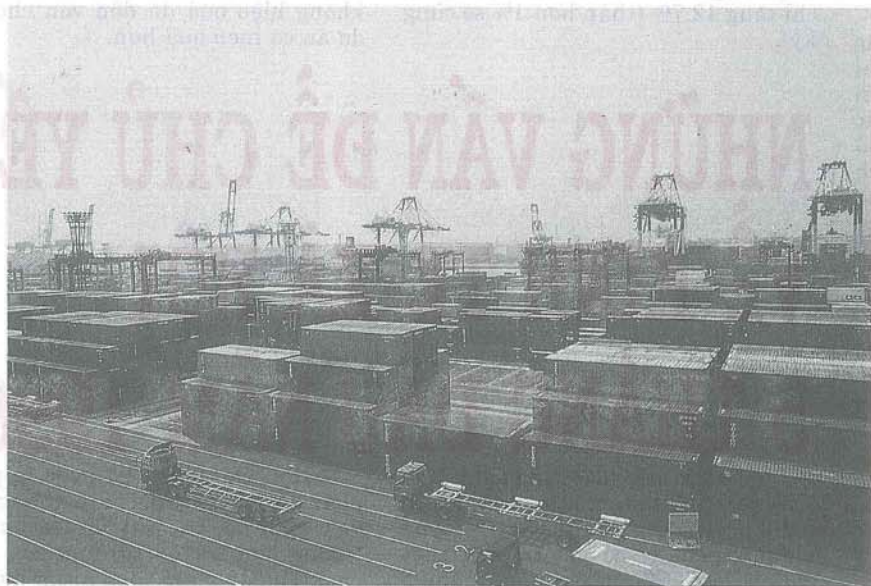
Một số công ty VN mua cổ phần của các nhà

xát gạo xuất khẩu; với tỉnh Hà Tây trong chế biến cá chua hộp; với Thái Bình để chế biến thịt lợn; với Hải Dương trong chế biến chuối khô; với Vinh Phú trong sản xuất chè... Công ty Crystal đang triển khai các dự án xây dựng nhà máy xi măng 6 triệu USD, lắp đặt dây chuyền sản xuất bê tông công suất 40m³/h giá trị khoảng 1 triệu USD, xây dựng trung tâm giao dịch liên doanh với Ngân hàng nông nghiệp VN và Vinaconex, tham gia đầu tư vài tỷ đồng quy hoạch làng hoa Ngọc Hà ở Hà Nội... Công ty Sovico tích cực xúc tiến các dự án ở VN

về dây chuyền tráng gương, sản xuất gạch nung, lắp ráp xe U-oat... Điều đáng khích lệ là nhiều công ty đã quan tâm tới việc chuyển giao công nghệ tiên tiến. Công ty Guarton phối hợp với Ủy ban khoa học - kỹ thuật TP.HCM thành lập trung tâm công nghệ tại thành phố.

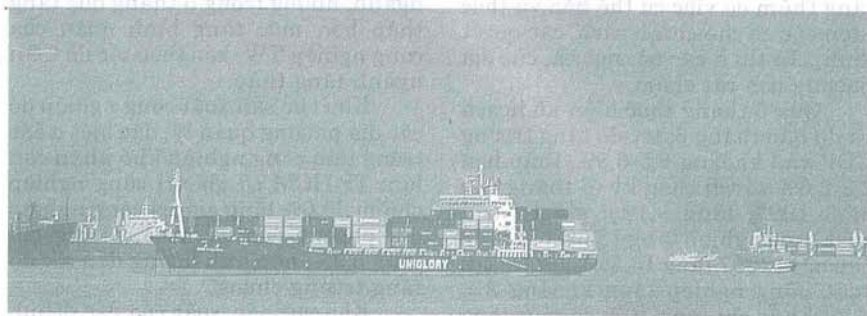
Lợi ích thu được từ hoạt động của các doanh nghiệp VN ở Nga có nhiều điểm tích cực đối với cả hai phía, bù đắp được phần nào sự hẫng hụt giữa hai nước ở những chuyển đổi cơ chế vừa qua. Chẳng hạn năm 1991 khi kim ngạch ngoại thương Việt - Nga giảm

xuống chỉ còn chưa đầy 70 triệu USD, thì doanh số của các doanh nghiệp VN ở Nga đạt xấp xỉ 50 triệu USD. Đó là chưa kể các hoạt động xuất nhập khẩu "tiểu ngạch" không chính thức. Khối lượng giá trị trao đổi này ngày càng tăng, góp phần nhất định làm giảm nhẹ tình trạng thiếu hụt hàng hóa và tạo nhiều việc làm cho người lao động của cả hai phía. Tuy nhiên hoạt động của các doanh nghiệp VN tại Nga hiện nay đối với các đối tác Nga và trong nước không tách khỏi những khó khăn trở ngại to lớn, trước hết đó là phương thức thanh toán, khả năng cạnh tranh, sự hỗ trợ từ phía chính phủ v.v... Nhưng rõ ràng là hoạt động của các doanh nghiệp VN ở Nga cần được khuyến khích và thúc đẩy trong khuôn khổ phục hồi và phát triển kinh tế thương mại, quan hệ kinh tế - thương mại truyền thống Việt - Nga. Các cuộc đi thăm chính thức VN của các đoàn cấp cao Liên bang Nga gần đây, đặc biệt là của thủ tướng V.Chernomyrdin 11.1997 và những thỏa thuận đạt được về tài chính ngân hàng (3.1998)... đã tiếp tục tạo dựng và củng cố khung pháp lý cần thiết cho việc tăng cường quan hệ hai nước, góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động của các doanh nghiệp VN tại Liên bang Nga ■

máy ở Nga và các nước SNG khác. Công ty Sovico mua cổ phần của nhà máy chế tạo ô tô Zil. Công ty Crystal mua 23% cổ phần của nhà máy công cụ Iarôx-lap với sáu vạn công nhân viên. Hiện nay nhà máy này đang thực hiện những đơn đặt hàng lớn của một số nước Đông Nam Á.

Đầu tư về thị trường VN là các xu hướng chung của các doanh nghiệp tư nhân VN ở Nga. Công ty Guarton đặt trọng tâm đầu tư vào các dự án phát triển nông nghiệp tư nhân VN nhằm tạo ra nguồn hàng đủ tiêu chuẩn xuất sang thị trường Nga. Hiện nay, Guarton có các dự án liên doanh với Hà Nội để xây

THÔNG BÁO

Ban biên tập Tạp chí Phát triển kinh tế kính mời bạn đọc tham gia viết bài và mua tạp chí quý 3/98, theo các chủ đề sau:

- Tháng 7/98: Tiếp tục đổi mới và lành mạnh hóa hệ thống tài chính tiền tệ.
- Tháng 8/98: Đẩy mạnh xuất khẩu, quản lý chặt, có hiệu quả nhập khẩu.
- Tháng 9/98: Tập trung sức phát triển nông nghiệp và kinh tế-xã hội nông thôn.